

اصلاحات اجتماعی می تواند از عکس خبری آغاز شود

- چه شد که بیش از همه به عکاسی خبری گرایش پیدا کردید؟
- شاید بتوانم بگویم انقلاب اسلامی بود که باعث شد تمایل من به این سمت وسو برود . دوست داشتم وقایع انقلاب را ثبت کنم. البته این طور نبود که خودم عکاسی خبری را دوست نداشته باشم. عکاسی خبری را دوست داشتم و معمولا به خاطر علاقه است که انسان به سمت چیزی کشش پیدا می کند. خیلی از عکاس های آتلیه ای بودند که در زمان انقلاب اسلامی یک فریم هم از وقایع انقلاب عکاسی نکردند، چون نوع کارشان مشخص بود و در عکاس خانه و آتلیه عکاسی می کردند. این گرایش در من وجود داشت و انقلاب و وقایعی که در کشورمان به وقوع پیوستد دلیلی شد برای اینکه به این سمت سوق پیدا کنم و علاوه بر عکاسی پرتره، در عکاسی خبری هم فعالیتیم را ادامه بدهم.

- تفاوت نسل عکاسان قدیمی با نسل جدید عکاسان را در چه می دانید؟ این تفاوت صرفا به نوع ابزارهایشان و پیشرفته تر شدن دوربین های امروز برمی گردد؟
- عکاسی در قدیم خیلی سخت تر بود و زحمت بیشتری باید می کشیدیم. به ویژه اوایل که عکس ها سیاه و سفید بودند و خودمان باید عکس ها را ظاهر و چاپ می کردیم. همه این مراحل را خود عکاس باید یاد می گرفت و انجام می داد. نمی شد بگوییم من فقط عکاسم و کار آتلیه و ظهور انجام نمی دهم. عکاسی امروز خیلی سهل تر شده است. شما عکس را می گیرید و همان لحظه نتیجه اش را در دوربین می بینید. عکس هایی را که نورش یا زاویه شان خوب نیست پاک می کنید و دوباره عکاسی می کنید. ولی در قدیم عکاس باید آن قدر تبحر و تجربه می داشت که اگر ۳۶ فریم داشت، ۳۶ عکس ثبت کند. یعنی اگر من دو دیافراگم را اشتباه می کردم، عکسم در نورسنجی و نورخوانی دچار مشکل می شد. یا اگر در جانداختن و درآوردن فیلم یا در مراحل ظهور دقت نمی کردم و فیلم من نور می خورد، عکس ها خراب می شدند. برای عکاس خبری اصلا معنا نداشت که عکس خراب تحویل سردبیرش بدهد یا در روزنامه بگوید عکس های من نور خورده است. امروز افراد زیادی به راحتی می توانند دوربین دستشان بگیرند و وقایع را ثبت کنند. این وسط خیلی ها هم متأسفانه تاحدی جوگیر می شوند و کمتر به دنبال مطالعه و کسب تجربه می روند. می بینم بعضی از عکاس ها عکس های خوبی نمی ثبت می کنند ولی اطلاعات عکاسی شان خیلی محدود است. البته نمی شود این را به همه عکاس ها تعمیم داد ولی ما نسلی بودیم که از صفر شروع کردیم. هم زمان باید مطالعه می کردیم، کار می کردیم، شاگردی می کردیم، حتی سؤال می کردیم و تجربه می کردیم. برای ما که این تجربیات را داشتیم، وقتی دوربین دیجیتال آمد، کار خیلی سهل تر شد. ولی کار ما با عکاسان جدید متفاوت بود. شاید یک عکاس امروزی در یک مراسم دیویست تا سیصد فریم عکس بگیرد و بعد از بین این همه فریم بتواند تعدادی را انتخاب کند و ارائه بدهد ولی ما یاد گرفتیم محدود و خوب عکاسی کنیم.

- عکاسی خبری از دوره شما تاکنون چه تغییرات چشمگیری کرده است؟
- تفاوت چندانی نکرده است. شاید بر اساس تعریفی که از عکاسی خبری داریم، عکاسی امروز حتی به تعریف عکاسی خبری نزدیک تر شده باشد؛ چون عکاسی خبری رابطه مستقیم با زمان دارد. به همین دلیل هم هست که الان می بینید گاهی یک شهروند عادی که با گوشی موبایلش از یک اتفاق عکس می گیرد و سریع آن را منتشر می کند، موفق تر از من عکاس خبری عمل می کند که سال های سال عکاسی خبری کرده ام؛ چون در عکاس خبری، زمان حرف اول را می زند. هرچه سریع تر عکس خبری مان را نشان بدهیم و زودتر عکس ما دیده بشود، موفق تر هستیم و ابزار امروزه ما را به سرعت عمل و این تعریف خیلی نزدیک کرده است. در قدیم هر قدر هم که عکاس خبره، ماهر و به روزی بودی، عکاسی که می کردی، باید فیلم ظهور و چاپ می شد، بعد از چاپ تازه به دست سردبیر یا مسئول صفحه می رسید. یعنی باید این فرایند را حتما انجام می دادیم تا عکس خبری ما دیده بشود. ولی الان این مراحل حذف شده اند. بزرگ ترین تغییرش همین است که امروز عکاسی به تعریف عکاسی خبری خیلی نزدیک شده است.

- تعریف شما از عکاسی خبری چیست؟
- اگر بخواهم سه ویژگی برای عکاسی خبری نام ببرم، اول سرعت است، دوم دقت و سوم صحت. یک عکاس خبری خیلی سریع باید عکس را ارسال کند تا دیده شود. همچنین باید دقت کنی چیزی را از قلم نیندازد. شاید یک حاشیه در یک اتفاق خبری به مراتب از اصل خبر مهم تر باشد. عکاس خبری خیلی باید دقت کند که موقع عکاسی به همه جوانب فکر کند و آگاهی داشته باشد. یک عکاس خبری باید سیاستمداران را بشناسد، کشورش و جغرافیا را بشناسد؛ همچنین باید ابزار را بشناسد و روابط عمومی بالایی داشته باشد و طوری کار کند که مردم و مخاطب به عکس خبری اعتماد کنند. یعنی من حق ندارم در عکس خبری دست ببرم و کاری کنم که صحت ماجرا به هم بخورد، یا مثلا برای اینکه عکس من به اصطلاح پتوگرا نباشد یا دیده شود، عکس را دست کاری کنم. ما چنین حقی نداریم. پس صحت عکس یعنی باید چیزی را که واقعا وجود داشته است منعکس کنیم. اگر عکاس این سه عامل را در کنار گزینش هوشی که عرض کردم بگذارد، می تواند یک عکاس خبری موفق باشد.

- به نظرتان عکاسی خبری فقط شاتر زدن است یا عکاس خبری باید صاحب نگاه باشد؟
- نه. قطعا فقط شاتر زدن نیست و عکاس باید نگاه داشته باشد. به این معنا که بتواند متفاوت از عکس های



محمد چرم ساز نامی آشنا در بین عکاسان خبری مشهد است. چرم ساز از عکاسی آتلیه‌ای و پرتره شروع کرد و اتفاقات انقلاب اسلامی او را به عکاسی خبری کشاند. چرم ساز سال ۱۳۲۱ در قوچان متولد شد و در نوجوانی به همراه خانواده به مشهد آمد و در جست‌وجوی یافتن کار، گذرش به عکاسی آیریا افتاد. آشنایی با مرحوم آیریا که از بناهای آستان قدس رضوی و فعالیت‌های آستان عکاسی می‌کرد، او را به عکاسی معماری علاقه‌مند کرد. با شروع تحولات انقلاب اسلامی به عکاسی خبری نزدیک شد. قبل از انقلاب هم البته با روزنامه اطلاعات ارتباط گرفته بود و در دوران انقلاب عکس‌های زیادی از اتفاقات مشه‌د گرفت عکاسی از انقلاب اسلامی باعث راه یافتن او به روزنامه قدس شد، چنانکه بعد از انقلاب به دعوت یکی از دوستانش به این روزنامه تازه تأسیس پیوست و با دنیای عکاسی خبری بیش از پیش آشنا شد. هم‌زمان در اطراف حرم یک مغازه عکاسی به نام عکاسی «پیمان» داشت که از سال ۱۳۴۰ آن را دایر کرده بود و در آنجا عکاسی سنتی حرم بارگاهی و پرتره انجام می‌داد. با این عکاس پیشکسوت مشهدی گفت‌وگویی انجام داده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

- خبری عکاسان دیگر عکس بگیرد و آن اتفاق را بهتر نشان بدهد. پس باید حتما زاویه نگاه خاص خود را داشته باشد. چرا ما می‌گوییم فلائی از میان عکاسان خبری بسیار، موفق تر است؟ به‌خاطر اینکه نگاه دارد، یعنی می‌تواند زاویه‌خوبی را انتخاب کند، جانمایی مناسبی داشته باشد و از ابزار درست استفاده کند. یعنی می‌داند در هر لحظه چه لنزی ببندد که نتیجه بهتری بگیرد، از چه زاویه‌ای عکس بگیرد و از فلاش استفاده کند یا نه. به همه این‌ها در لحظه باید فکر کند که بتواند عکس بهتری بگیرد. ولی بخش دوم ماجرا این است که آیا یک عکاس خبری می‌تواند نگاه سیاسی یا نقطه‌نظر فکری خودش را در عکاسی که می‌گیرد اعمال کند؟ به‌هیچ‌عنوان! مثلا فرض کنید در روزنامه‌ای باشد که خط و خطوط سیاسی خاص خودش را دارد. آیا می‌تواند نگاهی که خط و خطوط سیاسی خاص را بر اساس خط و خطوط روزنامه تغییر بدهد؟ نه. نمی‌شود، ولی می‌تواند سفارشی عکاسی‌کند. یعنی بر اساس سفارشی که یک روزنامه با خط و خطوط سیاسی مشخص دارد، عکاسی کند. این به معنای آن نیست که نگاه خودش را طوری تغییر بدهد که از صحتی که گفتیم فاصله بگیرد، یعنی به‌دروغ برسد و برای خودشیرینی و برای اینکه تحسین بیشتری از سردبیر بگیرد، نوع زاویه و نوع عکاسی اش را به‌گونه‌ای انتخاب کند که اتفاق را دگرگون نشان بدهد. به‌نظر من اینجا ایراد کار به‌وجود می‌آید. عکاس چنین حقی ندارد که واقعیت دیگری خلق کند یا از واقعیت دور شود. می‌تواند فقط و فقط طوری عکاسی کند که عکسش متفاوت تر و زیباتر و چشم‌نوازتر از عکس‌های دیگر عکاسان خبری باشد.
- این تعریف باتوجه به گسترش فضای مجازی تغییر کرده است؟

- می‌شود گفت که بله، تغییر کرده است. به‌این‌معنا که هر شهروندی که موبایل دارد و می‌تواند با دوربین موبایلش عکس بگیرد، به‌نوعی یک عکاس خبری است، در لحظه می‌تواند عکس هایش را بگیرد و برای سایت‌های خبری بفرستد. یا حتی خودش می‌تواند سایتی در فضای مجازی ایجاد و عکس را منتشر کند. با این اتفاقی که الان به‌وجود آمده است می‌توانیم بگوییم هر شهروند می‌تواند یک عکاس خبری باشد. ۲۰ یا ۲۵ سال پیش عکاس‌های خبری در مشهد شاید به تعداد انگشتان یک‌دست نبودند و نمی‌توانستیم بگوییم اغلب مردم عکاس خبری هستند. ولی الان به‌واسطه فناوری و در دسترس بودن فضای مجازی، در عکاسی خبری تغییرات بزرگی به‌وجود آمده است. دیگر فقط من محمد چرم ساز نمی‌توانم بگویم که عکاس خبری هستم، تک‌تک

می تواند از عکس خبری آغاز شود

- خبرهای مختلف دارد.
- عکاسی خبری در هویت بخشی به جامعه چه نقشی می‌تواند داشته باشد؟
- من فکر می‌کنم عکس، رسانه‌ای بسیار قوی و تأثیرگذار است. حتی الان که نرم‌افزار فتوشاپ در دسترس است و می‌توان تغییراتی در عکس‌ها به وجود آورد، هنوز مردم عکس‌ها را باور دارند و فکر می‌کنند عکس صداقت دارد. مردم نمی‌گویند عکس دروغ می‌گوید. هنوز هم شناسنامه یا کارت ملی شما بدون عکس معنا ندارد. حتی در بسیاری از موارد دیگر، از شما عکس می‌خواهند. پس عکس هنوز جایگاه خودش را دارد و به شما و کارت شناسایی شما و به هر اتفاقی هویت می‌دهد. حالا اگر بخواهیم این موضوع را به عکاسی خبری تعمیم بدهیم، هویتی که در جامعه به وجود می‌آورد، از این نظر است که باعث اصلاحات اجتماعی می‌شود. وقتی واقعه‌ای را عکاسی خبری می‌کنیم، حالا چه حادثه باشد، چه یک اتفاق سیاسی، اجتماعی یا طبیعی مثل زلزله و سیل، بحث و گفت‌وگو درباره آن اتفاق به‌وجود می‌آید، موضوع بررسی می‌شود و جامعه به آن توجه می‌کند، حتی معترض می‌شود و خواسته‌ای برایش به وجود می‌آید. با دیدن این عکس‌ها به دنبال چاره‌جویی و عدالت خواهی می‌رود، باعث می‌شود تقاضای جامعه زیاد شود و این تقاضا خودش باعث به وجود آمدن هویت می‌شود. هویت یعنی چه؟ یعنی اتفاقی شناسنامه‌دار شود. روزنامه‌نگاران و عکاسان خبری نقش مهمی در این موضوع دارند و من فکر می‌کنم نقش عکاسان خبری حتی خیلی پررنگ‌تر است. اگر یک عکاس خبری خودش را قبول داشته باشد و اهمیت‌کاری را که دارد انجام می‌دهد درک کند، مطمئنا خواهد فهمید که می‌تواند چه تأثیرات مهمی در جامعه به وجود بیاورد و با کمک به دیده شدن اتفاقات، مسئولان ارشد را وادار به چاره‌جویی و اصلاحات کند. وقتی اصلاحات انجام بشود، عملا هویت جامعه شکل پیدا می‌کند و به سمت موفقیت و کم‌کردن مشکلات پیش می‌رود. مثالی می‌زنم. چند سال پیش عکاسی به روستایی رفت که دانش‌آموزان و ساکنان آن برای رفتن به شهر باید حتما از روی رودخانه رد می‌شدند. مردم روستا با سیم‌بکسل، کالکسه‌معلقی درست کرده بودند که در زبان محلی به آن «گرگر» می‌گفتند. توی گرگر می‌نشستند تا از رودخانه رد شوند. در فصل‌هایی از سال که رودخانه خروشان می‌شد، قرقه‌سیم بکسل یک‌دفعه حرکت می‌کرد و انگشتان دست‌های مسافران ناگهان زیر قرقه می‌رفت و قطع می‌شد. عکاس متوجه شد تقریبا ۸۰ درصد مردم روستایک، دو یا سه انگشت ندارند. فکر می‌کنم آن روستا در چهارمحال و بختیاری بود. از آنچه دیده بود عکاسی کرد و وقتی عکس‌ها منتشر شد در عرض یکی دو ماه پلی روی رودخانه زدند و مشکل به همین سرعت حل شد. هویت دهی به یک جامعه به معنای این است که جامعه‌ها به سمت‌وسوی کم‌کردن مشکلات مردم پیش ببریم.

- مهم‌ترین رویدادی که از آن عکاسی کرده‌اید چه بوده است و چه خاطره ماندگاری از آن در ذهن دارید؟
- مهم‌ترین رویداد، عکاسی از سخنرانی‌های رهبر معظم انقلاب در مشهد بوده است. چون من عکاس خبری بودم و در مشهد زندگی می‌کردم، هرساله که ایشان به مشهد می‌آمدند، چه زمانی که رئیس‌جمهور بودند و چه بعد که رهبر شدند، برای عکاسی از سخنرانی ایشان حضور پیدا می‌کردم، همچنین از مراسمی که در حرم حضرت‌رضا(ع) برگزار می‌شد، از جمله غبارروبی، سخنرانی مسئولان، اتفاقات، تشییع جنازه‌ها و موارد این‌چنینی که در حرم اتفاق می‌افتادند، حتی در بمب‌گذاری عاشری‌ای رضوی، عکس‌هایی تهیه کردم. در زمان تأسیس راه‌آهن سرخس-تجن، اگر اشتباه نکنم نزدیک به ۱۰ رئیس‌جمهور از کشورهای مختلف وارد مشهد شدند. افتتاحیه این راه‌آهن واقعه بسیار مهمی بود که عکاسی از آن برای من خاطره‌انگیز شد. افتتاحیه کارخانه‌های پتروشیمی و سیمان، و بنجورد و افتتاحیه سد سوتی به اتفاق هفت رئیس‌جمهور و هشت وزیر خارجه از کشورهای مختلف در زمان ریاست‌جمهوری آیت‌ا... هاشمی رفسنجانی، سقوط هواپیمای ۳۲۰ پان‌اشاه-مشهد در نزدیکی کوه‌های بینالود (که به مدت سه روز توسط نیروی هوایی به محل اعزام شدیم)، سفرهای رئیس‌جمهورهای کشورهای مختلف به ایران از جمله نخست‌وزیر پاکستان (خانم بی‌نظیر بوتو) و خیلی از رویدادهای دیگر که عکاسی از همه آن‌ها برای من خاطره شده است. خاطرات بسیاری را رهبر معظم انقلاب، مرحوم آیت‌ا... طیبسی، حجت‌الاسلام و المسلمین ناطق‌نوری و آیت‌ا... هاشمی رفسنجانی دارم. از رویدادهای تلخی‌مانند زلزله، سیل استان گلستان و اعدامی‌های دادگاه انقلاب هم عکاسی کرده‌ام. خاطره‌هایی دارم که بعضی از آن‌ها خوشایند و بعضی ناخوشایندند و خب، یک عکاس خبری باید همه آن‌ها را به جان بخرد و ثبت کند.

- هنوز هم دوست دارید با نگاتیو عکاسی کنید؟
- قطعلا گاهی باید به گذشته خودمان برگردیم. اگر موقعیت و امکاناتش فراهم باشد، نگاتیو باشد، دوربینش باشد، امکانات ظهور و چاپش باشد، قطعلا برای عکاسی با نگاتیو علاقه‌مندم. عکاسی با نگاتیو یک جور نوستالژی برای من است. خیلی از عکاسان دنیا-سال‌ها بعد از آنکه عکاسی دیجیتال روی کار آمد-هنوز هم دارند با نگاتیو عکاسی می‌کنند و عملا فرمت دیجیتال را قبول ندارند. اگر امکانش باشد، قطعلا خیلی دوست دارم گاهی اوقات با نگاتیو عکاسی کنم و مراحلش را هم خودم انجام بدهم.

«عشق زندگی کربلا» منتشر شد



سوگ‌نامه صوتی «عشق زندگی کربلا»، با موسیقی سید محمدرضا نوشه و ر یکی از آثار تازه انتشار یافته در حوزه محصولات موسیقایی مرتبط با ایام سوگواری شهادت حضرت سیدالشهدا (ع) است که در قالب یک آلبوم پیش روی مخاطبان قرار گرفته است. در این آلبوم تلاش شده است به‌واسطه نغمات موسیقایی حال و هوای متفاوتی از سوگواری حضرت سیدالشهدا(ع) با اشعاری در تجلیل از مقام والای شهدای کربلا، پیش روی مخاطبان قرار گیرد.

«بچه‌زنگ» به اکران نزدیک شد



انیمیشن سینمایی «بچه‌زنگ» به‌تپیه‌کنندگی حامد جعفری با برخی تغییرات در نسخه نهایی، برای اکران عمومی در اوایل مهرماه آماده می‌شود. نسخه‌ای از «بچه‌زنگ» برای اولین بار در چهل‌ویکمین جشنواره فیلم فجر رونمایی و بعد از

نامزدی در شش بخش اصلی جشنواره، موفق به دریافت سیمرغ بلورین بهترین انیمیشن شد. این فیلم اولین ورود کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به عرصه ساخت انیمیشن سینمایی است؛ همچنین «بچه‌زنگ» سومین فیلم «گروه هنر پویا» بعد از «فیشاه» و «شاهزاده روم» است که هر دو پرمخاطب‌ترین انیمیشن‌های سینمای ایران تا امروز هستند.

تصویربرداری «مجنون» تمام شد



سجاد بابایی که سال گذشته برای ایفای نقش در فیلم سینمایی «استاد» سیمرغ بهترین بازیگری را از آن خود کرده بود، امسال با ایفای نقش شهید مهدی زین‌الدین در فیلم «مجنون»، در جشنواره فجر حضور دارد. به گزارش مهر، فیلم سینمایی «مجنون»، تازه‌ترین محصول سازمان سینمایی اوچ، به‌تپیه‌کنندگی عباس نادران و کارگردانی مهدی شاه‌محمدی با روایتی از زندگی شهید مهدی زین‌الدین برای رونمایی در چهل‌ودومین جشنواره فیلم فجر آماده می‌شود. شاه‌محمدی که بعد از سال‌ها تجربه فعالیت در حوزه سینمای مستند، اولین فیلم بلند سینمایی خود را کارگردانی می‌کند، تصویربرداری «مجنون» را به‌تازگی به پایان رسانده است و فیلم در مرحله پس‌تولید قرار دارد. «مجنون» در آبادان مقابل دوربین رفته است و تازه‌ترین تلاش سینمای ایران برای پرداختن به شهدای شاخص انقلاب و دفاع مقدس محسوب می‌شود.

حضور مجده «بار بابایا» در شبکه ۲



سی‌و‌دومین قسمت مجله تصویری «خیلی‌دور، خیلی‌نزدیک»، با بخش گزیده‌ای از مجموعه‌های خاطره‌انگیز هم‌راه مخاطبان شبکه ۲ خواهد بود. به گزارش صبا، سی‌و‌دومین قسمت این برنامه به بخش پخش گزیده‌هایی از فیلم سینمایی «ارباب جنگ» محصول ۲۰۰۶، «مسابقه هفته» محصول ۱۳۶۹، سریال خاطره‌انگیز «کارآگاه دریک» محصول ۱۹۷۴ و همچنین مستند «در جست‌وجوی کوه» در بخش «مستند» اختصاص خواهد داشت. همچنین در بخش «قاب ناب» اجرای نوستالژیک و خاطره‌انگیز کمال‌الحق سلامی در «مسابقه هفته» محصول ۱۳۶۹ تقدیم نگاه مخاطبان خواهد شد و در بخش «کارتون» هم گزیده‌ای از انیمیشن «بار بابایا» محصول ۱۹۷۳ فرانسه پخش می‌شود. مجله تصویری «خیلی‌دور، خیلی‌نزدیک» کاری از تأمین برنامه شبکه ۲ به‌تپیه‌کنندگی حمیدرضا قضاقت‌آبادی است که سی‌و‌دومین قسمت آن، دوشنبه، ۶ شهریور، حوالی ساعت ۲۰:۳۰، بامداد روانه آنتن این شبکه خواهد شد و بازپخش آن ساعت ۱۴ خواهد بود.

«یاور» سعید سلطانی جایگزین «گاندو» شد



مجموعه تلویزیونی «یاور» به کارگردانی سعید سلطانی از شبکه‌ای فیلم‌روی آنتن می‌رود. به گزارش ایسنا، شبکه آی فیلم با پایان فصل دوم سریال «گاندو» مجموعه «یاور» را روی آنتن می‌برد. براین اساس «یاور» از سه شنبه، هفتم شهریورماه، هرسب ساعت ۲۲ پخش می‌شود. این سریال تلویزیونی به کارگردانی مشترک سعید سلطانی و اصغر نعیمی و تهیه‌کنندگی آرمان زرین‌کوب و نویسندگی سعید مطلبی اولین بار ماه رمضان ۱۴۰۰ از شبکه ۲ سیما پخش شد. داریوش ارجمند، اسماعیل محرابی، محمد حاتمی، پرویز فلاحی پور، شبنم فرشادجو، ارسلان قاسمی، ققیه قاسانی، مهوش افشارپناه، زهراسعدی، شیوا خنیاکر و... از بازیگران سریال «یاور» هستند. «یاور» داستانی معماپی با زمینه جوانمردی است که مربوط به خانواده‌ای اصیل به نام چلوبی است که درگیر یک پرونده قتل می‌شوند.

